

Täysistunto

Tiistai 14.9.2021 klo 14.00—17.54

21. Lakialoite laiksi arvonlisäverolain 85 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Lakialoite LA 97/2020 vp Pia Kauma kok ym.

Lähetekeskustelu

Puhemies Anu Vehviläinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 21. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Keskustelu, edustaja Kauma.

Keskustelu

17.04 **Pia Kauma kok** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä lakialoitteessa esitetään ravintola- ja ateriapalvelujen yhteydessä myytävien alkoholijuomien arvonlisäverokannan alentamista 24 prosentista 14 prosenttiin eli samaan kuin on ravintola-aterioissa. Vastaava aloitteeni oli lähetekeskustelussa jo viime vuoden puolella, mutta väliaikaiseksi koronaoloihin tarkoitettussa laissa ehtivät lain voimassaoloajat jo tulla vastaan, joten tein uuden lakialoitteen. Vaikka tämäkin lakialoite on nyt väliaikaiseksi tarkoitettu, eli tämän vuoden loppuun, olisi syytä pohtia, kannattaisiko alvia alentaa alalla ihan pysyvästikin. Kun ottaa huomioon alan heikon tilanteen tällä hetkellä, kaikenlaiset auttavat toimet ovat nyt tarpeen. Heikolla ravintola-alan tilanteella tarkoitan sitä, että koronapandemia on jatkunut jo puolitoista vuotta ja omat pääomat on monella jo syöty. Ravintola-alan yrityksiä uhkaa konkurssi eri puolilla Suomea. Ongelma on myös valtaisa henkilökuntapula. Kun alan työtilanne on ollut vaikeasti ennakoitava, ihmisten on ollut pakko hakea voita leivän päälle muualta. Eri arvioiden mukaan puhutaan vähintäänkin 10 000 ihmisen vajauksesta. Jos ei ihmisiä saada töihin, ei synny aterioitakaan, joita tarjoilla.

Arvoisa puhemies! Tämä lakialoite eli anniskelun alvin alentaminen 14 prosenttiin siirtäisi kulutusta ravintoloihin, lisäisi työllisyyttä 2 400 työpaikalla ja kansantalouden tuotosta 300 miljoonalla eurolla. Anniskelun arvonlisäverokanta on nykyisin 24 prosenttia, kun taas ravintolaruuan arvonlisävero on 14 prosenttia. EU-lainsäädäntö kuitenkin mahdollistaa, että ravintola-anniskeluun sovelletaan samaa alennettua arvonlisäverokantaa kuin ravintolaruokailuun.

Luonnonvarakeskuksen selvityksen mukaan anniskelun arvonlisäveron alentaminen 14 prosenttiin vähentäisi valtion anniskelusta saamia arvonlisäverotuloja noin 122 miljoonaa euroa vuodessa. Alentaminen kuitenkin lisäisi ansiotulo-, valmiste- ja muita veroja 51 miljoonaa euroa vuodessa. Valtion verotulot vähenisivät siten noin 70 miljoonaa euroa vuodessa, mutta laskennallinen työpaikkavaikutus olisi 2 400 työpaikkaa. Tässä on oletettavasti lähdetty siitä, että tällä lakimuutoksella olisi kerrannaisvaikutuksia ja kerrannaisvaikutuksineen arvonlisäveron alentaminen lisäisi kotimaista tuotantoa lähes 300 miljoonaa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 96/2021 vp

euroa. Verotulot voisivat kasvaa enemmän, jos suomalaiset siirtyisivät matkustamaan ulkomaiden sijaan enemmän kotimaassa.

Ravintola-anniskelu tuo valtiolle enemmän verotuloja kuin kaupasta ostettu alkoholianos, vaikka anniskelun arvonlisävero olisi 14 prosenttia. Esimerkiksi ravintolassa nautittu keskiolutpullo tuo 42 senttiä enemmän verotuloja kuin kaupasta ostettu olutpullo. Jollei arvonlisäveroa alenneta, anniskelun määrä vähenee tulevaisuudessa ja valtion verotulot sen myötä joka tapauksessa. Muista jakelukanavista hankittu alkoholi ei kerrytä verotuloja läheskään yhtä paljon kuin ravintolassa nautittu alkoholi.

Ravitsemistoiminnan työllisyysvaikutus kaiken kaikkiaan on noin 99 000 henkilöä. Alkoholijuomien anniskelumyynnin vaikutus on yli 17 000 henkilötyövuotta. Kaikesta alkoholielinkeinoihin liittyvästä työllisyydestä noin 63 prosenttia on ravintoloissa. Arvoisa puhemies, nämä tiedot perustuvat alan edunvalvoja MaRan sekä myöskin Luken lukuihin ja selvityksiin usean vuoden ajalta.

Arvoisa puhemies! Aika usein silloin, kun puhutaan arvonlisäveron tason muutoksesta, meillä on esteenä täällä Suomessa Euroopan unioni ja sen säännökset, mutta tämän asian kohdalla näin ei ole, sillä EU salli tämän muutoksen jo vuonna 2009. Tätä muutosta vain ei ole toteutettu.

Arvoisa puhemies! Tämä muutos olisi kannatettava monestakin syystä. Ensinnäkin se lisäisi alan työllisyyttä. Toiseksi se turvaisi verotulot nimenomaan Suomeen pitkällä aikavälillä, koska aika suuri osa myöskin meidän juodusta alkoholista tuodaan muualta, lähinnä Virossa ja Baltian maista. Tämä myöskin ohjaisi verotuloja kotimaisen matkailu- ja ravintola-alan suuntaan, koska sen kilpailukyky suhteessa ulkomaille matkailuun paranisi tämän myötä. Nyt jos koskaan olisi hyvin tärkeää antaa tällainen uusi kädenojennus ravintola-alalle.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Vallin.

17.09 Veikko Vallin ps: Arvoisa rouva puhemies! Tämä edustaja Pia Kauman esittelemä lakialoite on erittäin järkevä ja kannatettava. Käsittelyssä on siis ravintolapalvelujen yhteydessä myytävien alkoholijuomien arvonlisäveron alentaminen 24 prosentista 14 prosenttiin.

Kuten tiedämme, koronantorjuntatoimilla on aiheutettu suuria tappioita ravintola-alan yrityksille. Koronaa on tietysti pitänytkin torjua, mutta samaan aikaan olisi pitänyt myöskin korvata rajoitustoimista aiheutuneita tappioita riittävästi. Näin ei ole tapahtunut.

EU:ssa ravintolapalvelut hyväksyttiin direktiivin muutoksella jo maaliskuussa 2009 niiden palvelujen piiriin, joihin voidaan soveltaa alennettua arvonlisäverokantaa. Tämä kädenojennus ravintola-alan suuntaan eli alv-alennus on siis Suomen oman eduskunnan päätösvallassa. Olisi erittäin tärkeätä alentaa alkoholijuomien verotusta anniskeluravintoloissa. Mielestäni alennus voisi jäädä pysyväksi.

Arvoisa puhemies! Kuten kaikki tiedämme, Suomi on siinä mielessä oudosti käyttäytynyt maa, että 90 prosenttia alkoholista juodaan kotona. Meillä on siis melko kehittymätön ravintolakulttuuri moniin muihin maihin verrattuna. Toinen kummallisuus on se, että alkoholijuomien matkustajatuonti Suomeen on kaksi kertaa suurempaa ravintolassa tapahtuvaan anniskeluun nähden. Tähän täytyisi saada muutos. Alkoholijuomien verotusta on kevennettävä eurooppalaiselle tasolle. Erityisesti pitää keventää oluiden verotusta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 96/2021 vp

Suomi verottaa oluita ankarimmin koko EU:ssa. Panimoliiton mukaan Viroon verrattuna olutveromme on kaksinkertainen ja Saksaan verrattuna lähes 20-kertainen. Korkea juomien verotus aiheuttaa Suomelle kalliin matkailumaan maineen. Kun keskieurooppalaiset turistit tulevat Suomeen ja havaitsevat laadukkaan oluen maksavan neljä tai viisi kertaa enemmän kuin kotimaassa, lähtee saman tien someviesti ystäville, että tämä Suomi on jäätävän kallis maa. Moni jättää matkustamatta Suomeen, koska olemme kalliin maan maineessa. Tämäkin pitäisi huomioida, kun säädämme alkoholijuomien verotusta.

Meidän pitäisi jo vihdoinkin siirtyä eurooppalaiseen ravintolakulttuuriin ja selvästi matalampaan alkoholijuomien, erityisesti oluiden, verotukseen. Tämä lähetekeskustelussa oleva lakialoite on toteutuessaan askel siihen suuntaan. — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kopra.

17.12 Jukka Kopra kok: Arvoisa rouva puhemies! Tämä edustaja Kauman tekemä aloite oli erittäin tarpeellinen ja tervetullut, sillä se positiivisella tavalla pyrkii aikaansaamaan suotuisia vaikutuksia ravintola-alalla. Koronapandemian takia ravintola-alaa on kurmoitettu Suomessa kovasti, niin kuin me kaikki tiedämme, ja mikä tahansa keino, jolla voitaisiin saada kysyntä lisääntymään ravintoloissa, on tervetullut alalle. Ravintola-ala työllistää paljon ihmisiä, kuten edustaja Kauman hyvästä puheenvuorosta äsken kuulin, ja sen menestys saa siis esimerkiksi nuorille lisää töitä.

Arvonlisäveron laskeminen edes tilapäisesti siis parantaisi toimintaedellytyksiä alalla. Jos ihmiset edes vähän enemmän kävisivät ravintolassa sen johdosta, että anniskelu on siellä edullisempaa, toki se olisi hyvä alan kehitykselle. Ja huomautan, kuten edustaja Kaumakin puheenvuorossaan totesi, että vaikka tätä arvonlisäveroa laskettaisiin, silti ravintolassa myydystä alkoholista valtio saa enemmän verotuloja kuin muualta ostetusta alkoholista. Näin ollen luonnollinen johtopäätös on se, että meidänhän kannattaisi — ja erityisesti valtion kannattaisi ja valtiovarainministeriön kannattaisi — ohjata kehitystä siihen suuntaan, että alkoholia kulutettaisiin enemmän ravintolassa, koska jos kotona nautitun alkoholin kulutus siirtyy ravintolaan, valtion verotulot kasvavat. Vähän hämmästelen sitä, ettei näin yksinkertaista yhtälöä olla vielä havaittu.

Edustaja Vallin tuossa totesi, että lähes 90 prosenttia Suomessa kulutetusta alkoholista nautitaan kotona, eli siis ei ravintolassa. No, sehän on lähtökohtaisestikin minun mielestäni vähän surullinen asia, koska siellä kodissa nautitaan sitä toivottavasti perheen kesken mutta varmaan moni yksinkin, ja paljon positiivisempi ajatus olisi se, että ihmiset kävisivät enemmän ravintoloissa ja nauttisivat sitten hyvästä seurasta samalla kun pitävät hauskaa. Ja jos ravintola-alkoholin hinta olisi edullisempi, niin ihmiset myöskin sitten ehkä helpommalla lähtisivät ravintolaan alkoholia käyttämään sen sijaan, että jäivät kotiin, ja uskon, että tämäkin piristäisi sekä ravintola-alan toimintaedellytyksiä että myöskin ihmisten mieliä ihan toisella tavalla.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kauma.

17.15 Pia Kauma kok: Arvoisa puhemies! Kiitän hyvistä vastaanotosta tälle lakialoitteelle. Haluan kuitenkin vielä korostaa lisäksi sitä, että meillä on muutamia toimialoja, jotka ovat aivan erityisen herkästi joutuneet tämän koronapandemian uhreiksi, ja ravintola-ala — tapahtuma-ala tietysti on toinen näistä — erityisesti on yksi näistä. Usein nämä ra-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 96/2021 vp

joitukset ovat tulleet hyvin lyhyellä aikavälillä ja ne on pantu toimeen sillä tavalla, että ravintoloitsijat eivät kunnolla ole ehtineet henkilökuntaakaan saada paikalle tai oikeastaan informoida heitä, jos ei tarvitsekaan tulla paikalle. Tämä on ollut hyvin vaikea toimintatilanne tässä pandemian aikana. Tällaisessa tilanteessa tarvitaan erityisiä toimia, että me pidämme pystyssä ne ravintolat, jotka meillä tällä hetkellä vielä on, ja tämä arvonlisäveron alentaminen anniskelun osalta 14 prosenttiin eli samaan kuin mitä ruuallakin ravintoloissa on, olisi yksi toimenpide. Sen lisäksi me olemme kokoomuksessa kyllä esittäneet myöskin alkoholijuomien laajempaa ulosmyyntiä ravintoloille esimerkiksi mietojen viinien osalta ja myöskin sitten etämyyntioikeutta esimerkiksi pienpanimoille.

Sen lisäksi korostaisin vielä sitä, että koska tämä pandemia ei vielä täysin ole ohi ja ravintolatkin ovat erilaisten rajoitusten kohteena edelleen, niin me tarvitsemme myöskin tälle syksyn ajalle kustannustuki 5:n. Ainakaan minun tiedossani ei ole vielä sitä, milloin se olisi tulossa, onko se tulossa ja minkä suuruinen se on, mutta toivon, että sellainen tulee ja myöskin ravintolat ja ravintoloiden erityisen herkkä tilanne otetaan siinä huomioon.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Mäenpää.

17.17 Juha Mäenpää ps: Arvoisa rouva puhemies! Tämä oluen myynnin verotuksen keventäminen on ihan hyvä asia, ja erityisesti myös pienpanimoiden etämyynti olisi suotavaa, koska kyllähän tämä oluen ostaminen Suomessa on aika erikoinen tilanne. Maksaakoon se nyt sitten kaupassa vaikka kaksi x:ää, mutta sitten jos tätä samaa suomalaista olutta tilaa ulkomailta, se maksaakin vain yhden x:n, elikkä kyllä aikamoinen remontti tässä pitäisi tehdä. Jos jollakin tavalla on järkevää Suomesta viedä olutta ulkomaille ja sitten tilata se tänne takaisin kotiin kuljetettuna ja se maksaa puolet vähemmän kuin kaupassa, niin aika pahasti on vikaa.

Tämä on hyvä esitys tästä arvonlisäverolain muuttamisesta. — Kiitoksia.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.